

**UNIVERSITATEA NAȚIONALĂ DE ARTĂ TEATRALĂ ȘI
CINEMATOGRAFICĂ „I. L. CARAGIALE” BUCUREȘTI**

TEZĂ DE ABILITARE
REZUMAT

**ORDINEA ASCUNSĂ A FILMULUI: REABILITAREA
STRUCTURALISMULUI DINAMIC ÎN FAVOAREA
FUNDAMENTĂRII ȘTIINȚIFICE AL PROCESULUI
REGIZORAL**

Conf. univ. dr. Lakatos Róbert-Árpád

2026

ORDINEA ASCUNSĂ A FILMULUI: REABILITAREA STRUCTURALISMULUI DINAMIC ÎN FAVOAREA FUNDAMENTĂRII ȘTIINȚIFICE AL PROCESULUI REGIZORAL

REZUMAT

Primul capitol major al tezei detaliază activitatea științifică a autorului și definește domeniul de cercetare al candidatului ca fiind o investigație a „ordinii ascunse a filmului”. Această abordare pornește de la analiza conceptelor regizorale și se fundamentează pe teoria structuralistă a filmului (dar nu în totalitate pe structuralismul clasic ci mai degrabă pe un structuralism dinamic care derivă din teoria lui David Bohm), încorporând totodată reflexii fenomenologice și hermeneutice. Metodologia fundamentală a unei astfel de cercetări implică analiza filmului conform indicatorilor conceptului regizoral, precum și validarea concluziilor reieșite din analiză prin interviuri profesionale realizate cu regizorii respectivi. Autorul are calificare profesională atât în cinematografie (Master of Fine Arts la PWSFTViT Łódź, Polonia), cât și licență în regie de film (Univ. Hyperion, România).

Realizările sale în domeniul cercetării științifice includ publicarea volumului intitulat *Discuții regizorale – Elemente documentariste în ficțiune și strategii de regie în documentar*, care conține interviuri cu cineaști maghiari, români, cehi și slovaci. Meritul științific al volumului constă în faptul că structurarea conținutului este în concordanță cu ariile tematice ale conceptului regizoral.

Cea mai importantă activitate științifică a sa este însă cercetarea de pedagogie artistică intitulată *Partizanii Analogului*, bazată pe cercetarea artistică privind procesul de realizare a remake-ului filmului mut *Moartea lui Dracula* (produs în 1921, dar pierdut în timpul celui de-al Doilea Război Mondial). Autorul a fost coordonatorul acestui proiect care a durat 6 ani, și în care fiecare dintre cele 8 capitole a fost realizat de o altă echipă de studenți, utilizând camere de filmat vechi cu arc și peliculă alb-negru de 16mm. Premiera mondială a filmului a avut loc în secțiunea Cinema Regained a prestigiosului Festival Internațional de Film de la Rotterdam în 2025.

Al doilea capitol, care prezintă activitatea academică extinsă a candidatului, include publicarea manualului intitulat *Realitatea în flagrant*, care explorează procesul de creație al documentarelor observaționale. Cartea se bazează pe experiența profesională de peste 25 de ani a autorului (în primul rând în calitate de regizor și scenarist), inclusiv participarea la forumuri internaționale de dezvoltare de proiecte și pitching organizate de IDFA (International Documentary Film Festival Amsterdam) și IDF (Institute of Documentary film din Praga), colaborări cu televiziuni precum Channel 4, TV Ontario, YLE Finlanda și TV Danemarca, parteneriate cu companii de producție austriece, maghiare și românești, precum și participarea în calitate de autor la festivaluri internaționale de film majore. De asemenea, lucrarea valorifică și experiența sa ca director de imagine și producător.

De la obținerea titlului de doctor, autorul a ocupat funcția de locțiitor șef de catedră fiind responsabil pentru pregătirea practică în cadrul Departamentului Media al Universității Sapiientia din Cluj-Napoca. În această calitate, a co-elaborat curriculumul practic alături de Directoarea de Departament, face parte în mod regulat din diverse comisii de examinare și coordonează în medie opt filme de diplomă anual. Pentru a sprijini producția acestor filme, facilitează coproducții între universitate și instituții de producție cinematografică. Când identifică lacune în programul educațional, organizează workshop-uri suplimentare (de exemplu: de casting, de strategie de distribuție a filmelor la festivaluri, post-producție de sunet). În plus, menține relații cu festivaluri de film care oferă programe orientate către studenți, cum ar fi masterclass-uri și ateliere. De asemenea, coordonează inițiative cinematografice extracurriculare în parteneriat cu alte instituții, cum ar fi proiectul *Videoclipuri lirice*, organizat în cooperare cu Liga Scriitorilor Maghiari din Ardeal. Totodată, conduce în mod continuu *Atelierul de film pe peliculă*, un program educațional facultativ care servește drept fundament pentru cercetarea artistică.

Al treilea capitol despre practica artistică personală a autorului evidențiază regia eseului documentar *Al cui câine sunt?*, care a avut premiera mondială la Festivalul Internațional de Film de la Varșovia (de categoria A) și a fost proiectat, printre altele, și la Festivalul de Film Black Nights din Tallinn – PÖFF. O altă realizare importantă este scenariul pentru lungmetrajul *Genius Diaboli*. Acesta adaptează și împletește în mod umoristic credințe folclorice transilvănene legate de viața sexuală într-o narațiune coerentă de lungmetraj.

Al patrulea capitol, care prezintă planurile academice de viitor ale candidatului, include un manual de introducere în realizarea filmelor de ficțiune. De asemenea, include conceptul regizoral

și de producție pentru lungmetrajul menționat anterior, *Genius Diaboli*, și planuri pentru proiecte de cercetare artistică. Autorul intenționează să își implice studenții doctoranzi în aceste inițiative (ideal, începând de la studiile de master). Aceste proiecte includ un lungmetraj intitulat *Decameron Transilvănean* filmat pe Super 8 (în care fiecare capitol este o poveste separată, realizată de o altă echipă creativă); un proiect de cercetare artistică intitulat *Reciclare Vizuală*, în care echipele creative reutilizează și reinterpretează materiale de arhivă pentru realizarea de filme noi; și un proiect intitulat *Video-poeme analogice*, care implică crearea de etude cinematografice folosind camere video analogice vintage (cum ar fi camerele cu tub Vidicon și Newvicon, VHS și Hi8).

Capitolul al cincilea este o lucrare științifică bazată pe cercetare de pedagogie artistică, respectiv pe cercetare artistică, având la bază procesul creativ al remake-ului menționat anterior, *Moartea lui Dracula*. Lucrarea caută forța de expresie artistică inerentă tehnologiei pe peliculă în contextul erei digitale (în principal prin utilizarea profesională a peliculei de 16mm și a camerelor cu arc, considerate anterior semi-profesionale), examinând, pe de altă parte, semnificația filmării pe peliculă din perspectiva pedagogiei artistice. În secțiunea metodologică, intenția autorului este de a demonstra că cercetarea artistică bazată pe procesul de creație cinematografică nu este opusul cercetării științifice, ci poate avea un caracter științific riguros. Autorul consideră creatorii filmului drept co-cercetători și acordă un rol semnificativ opiniilor acestora în formularea concluziilor.

**UNIVERSITATEA NAȚIONALĂ DE ARTĂ TEATRALĂ ȘI
CINEMATOGRAFICĂ „I. L. CARAGIALE” BUCUREȘTI**

HABILITATION THESIS

ABSTRACT

**THE HIDDEN ORDER OF FILM: REHABILITATING
DYNAMIC STRUCTURALISM TOWARDS A SCIENTIFIC
GROUNDING OF THE DIRECTORIAL PROCESS**

PhD Associate Professor Lakatos Róbert-Árpád

2026

THE HIDDEN ORDER OF FILM: REHABILITATING DYNAMIC STRUCTURALISM TOWARDS A SCIENTIFIC GROUNDING OF THE DIRECTORIAL PROCESS

ABSTRACT

The first major chapter of the thesis details the author's scientific activity and defines the candidate's field of research as an investigation into the "hidden order of film". This approach originates from the analysis of directorial concepts and is grounded in structuralist film theory (though not entirely in classical structuralism, but rather a dynamic structuralism derived from David Bohm's philosophy), while also incorporating phenomenological and hermeneutic reflections. The fundamental methodology of such research involves the analysis of film according to indicators of the directorial concept, as well as the validation of conclusions drawn from the analysis through professional interviews conducted with the respective directors. The author holds professional qualifications both in cinematography (Master of Fine Arts at PWSFTViT Łódź, Poland) and a Bachelor's degree in film directing (Hyperion Univ.).

His achievements in the field of scientific research include the publication of the volume entitled *Directors in Dialogue – Documentary Elements in Fiction and Directorial Strategies in Documentary*, which contains interviews with Hungarian, Romanian, Czech and Slovak filmmakers. The scientific merit of the volume lies in the fact that the structuring of its content is in accordance with the thematic areas of the directorial concept.

His most important scientific activity, however, is the artistic pedagogy research entitled *Partisans of Analogue*, based on artistic research regarding the production process of the remake of the silent film *Dracula's Death* (produced in 1921 but lost during the Second World War). The author was the coordinator of this six-year project, in which each of the eight chapters was produced by a different team of students using vintage spring-wound cameras and 16mm black-and-white film. The world premiere of the film entitled *The Death of Dracula* took place in the Cinema Regained section of the prestigious International Film Festival Rotterdam in 2025.

The second chapter, presenting the candidate's extensive academic activity, includes the publication of the textbook entitled *Reality Caught in the Act*, which explores the creative process

of observational documentaries. The book is based on the author's professional experience of over 25 years (primarily as a director and screenwriter), including participation in international project development and pitching forums organised by IDFA (International Documentary Film Festival Amsterdam) and IDF (Institute of Documentary Film, Prague), collaborations with broadcasters such as Channel 4, TV Ontario, YLE Finland, and TV Denmark, partnerships with Austrian, Hungarian, and Romanian production companies, as well as participation as an author in major international film festivals. Furthermore, the work draws upon his experience as a cinematographer and producer as well.

Since obtaining his doctoral degree, the author has held the position of Deputy Head of Department responsible for practical training within the Media Department of Sapientia University in Cluj-Napoca. In this capacity, he co-developed the practical curriculum alongside the head of department, regularly serves on various examination committees, and coordinates an average of eight diploma films annually. To support the production of these films, he facilitates co-productions between the university and film production institutions. When identifying gaps in the educational programme, he organises additional workshops (e.g. on casting, film festival distribution strategy, sound post-production). Additionally, he maintains relationships with film festivals offering student-oriented programmes, such as masterclasses and workshops. He also coordinates extracurricular cinematic initiatives in partnership with other institutions, such as the *Lyrical Etudes* project, organised in cooperation with the Hungarian Writers' League of Transylvania. Simultaneously, he continuously leads the *Celluloid Workshop*, an extra-curricular educational programme that serves as a foundation for artistic research.

The third chapter, concerning the author's personal artistic practice, highlights the direction of the documentary essay *Whose Dog Am I?*, which had its world premiere at the Warsaw International Film Festival (Category A) and was screened, among others, at the Black Nights Film Festival in Tallinn – PÖFF. Another significant achievement is the screenplay for the feature film *Genius Diaboli*. This work humorously adapts Transylvanian folklore beliefs related to sexual life into a coherent, feature-length narrative.

The fourth chapter, presenting the candidate's future academic plans, includes an introductory textbook on fiction filmmaking. It also includes the directorial and production concept for the aforementioned feature film, *Genius Diaboli*, and plans for artistic research projects. The author intends to involve his doctoral students in these initiatives (ideally starting from Master's

studies). These projects include a feature film entitled *Transylvanian Decameron* filmed on Super 8 (where each chapter is a separate story based on folk tales for adults, produced by a different creative team); an artistic research project entitled *Recycling Visuals*, in which creative teams reinterpret archival materials to create new films; and an artistic research project entitled *Analogue Video Poetry*, involving the creation of cinematic etudes using vintage analogue video cameras (such as Vidicon and Newvicon tube cameras, VHS, and Hi8).

The fifth chapter is a scientific work based on artistic pedagogy research and artistic research, respectively, examining the creative process of the aforementioned remake, *The Death of Dracula*. The work seeks the artistic expressive power inherent in analogue film technology within the context of the digital age – primarily through the professional use of 16mm film and spring-wound cameras, previously considered semi-professional – while also examining the significance of filming on celluloid from the perspective of artistic pedagogy. In the methodological section, the author's intention is to demonstrate that artistic research based on the process of cinematic creation is not the opposite of scientific research, but can possess a rigorous scientific character. The author considers the film's creators as co-researchers and accords a significant role to their opinions in formulating conclusions.

